

Επανάληψη Ιστορίας

A. Ίδρυση Κωνσταντινούπολης

Ποια μέτρα πήρε ο Ρωμαίος αυτοκράτορας Κωνσταντίνος Α' για να ανορθώσει το ρωμαϊκό κράτος, που κλονιζόταν;

Ίδρυσε ένα νέο διοικητικό κέντρο στην Ανατολή, την Κωνσταντινούπολη. Αναγνώρισε το δικαίωμα άσκησης της χριστιανικής λατρείας. Καθιέρωσε στη διοίκηση τη διάκριση της πολιτικής από τη στρατιωτική εξουσία. Έκοψε και έθεσε σε κυκλοφορία ένα πολύ σταθερό χρυσό νόμισμα.

Τι αποφασίζει ο Κωνσταντίνος μετά τη νίκη του εναντίον του Λικίνιου, όταν μένει μονοκράτορας; Ποιοι ήταν οι λόγοι που τον οδήγησαν σε αυτή του την απόφαση;

Αποφασίζει να ιδρύσει ένα νέο διοικητικό κέντρο στη θέση του αρχαίου Βυζαντίου, στην Ανατολή. Οι λόγοι που τον οδήγησαν σε αυτή του την απόφαση ήταν:- η καλή γεωπολιτική θέση του Βυζαντίου, αφού βρισκόταν στο σταυροδρόμι της Ασίας, της Ευρώπης, του Εύξεινου Πόντου και της Μεσογείου και κατά συνέπεια είχε μεγάλη εμπορική σημασία.- η Ανατολή διέθετε ακμαίο πληθυσμό και οικονομία, σε αντίθεση με τη Δύση.- οι Χριστιανοί, στους οποίους ο Κωνσταντίνος στηρίχτηκε πολιτικά, ήταν πολυπληθέστεροι στη ν Ανατολή.- οι μεγάλες πόλεις της Ανατολής υπέφεραν από θρησκευτικές συγκρούσεις, αρά θα αντιμετώπιζε από κοντά το πρόβλημα.- από το Βυζάντιο μπορούσε να αποκρούσει ευκολότερα τους Γότθους και τους Πέρσες.

Ποια κτίσματα της Κωνσταντινούπολης υπογραμμίζουν τη σχέση της με τη Ρώμη και ποια το χριστιανικό της χαρακτήρα;

Τα κτίσματα που υπογραμμίζουν τη σχέση της Κωνσταντινούπολης με τη Ρώμη είναι ο ιππόδρομος, τα ανάκτορα, οι στοές, οι αγορές, το ρυμοτομικό σχέδιο και η πορφυρή κολόνα με το άγαλμα του Κωνσταντίνου. Ενώ ο χριστιανικός χαρακτήρας της φαίνεται από τις πολλές εκκλησίες και τα μοναστήρια

Πότε τελέστηκαν τα εγκαίνια της Κωνσταντινούπολης;

Στις 11 Μαΐου του 330 τελέστηκαν τα εγκαίνια και γιορτάζονταν τα γενέθλια της Κωνσταντινούπολης.

Πότε η Κωνσταντινούπολη ή αλλιώς Νέα Ρώμη αποκτά χαρακτηριστικά χριστιανικής πόλης;

Όταν ανοικοδομούνται εκεί πολλές εκκλησίες και μοναστήρια

β. Θρησκευτική πολιτική

Για ποιο λόγο ο Κωνσταντίνος Α' έδειξε ευνοϊκή στάση προς το Χριστιανισμό;

Γιατί στην Ανατολή οι οπαδοί του Χριστιανισμού ήταν πολυπληθέστεροι και φαινόταν ότι αυτή η θρησκεία μπορούσε να αποκαταστήσει την κλονισμένη ενότητα του Ρωμαϊκού κράτους.

Ενέργειες στις οποίες προβαίνει ο Κωνσταντίνος για να δείξει την εύνοιά του προς τους Χριστιανούς;

- εξέδωσε ευνοϊκούς νόμους προς τους Χριστιανούς
- μετέφερε το Χριστόγραμμα στα νομίσματά του
- υπέγραψε το διάταγμα των Μεδιολάνων
- συγκάλεσε την Οικουμενική σύνοδο

Τι ήταν το Χριστόγραμμα;

Ήταν σημαντικό χριστιανικό σύμβολο, το οποίο μετέφερε ο Κωνσταντίνος Α' από τη στρατιωτική σημαία στα νομίσματά του. Ήταν το μονόγραμμα του Χριστού. Το έκανε αυτό ο Κωνσταντίνος για να δείξει την εύνοιά του προς τους Χριστιανούς

Τι γνωρίζετε για το διάταγμα των Μεδιολάνων;

Ήταν συμφωνία που έγινε μεταξύ του Κωνσταντίνου Α' και του Δικινίου το 313 και αναγνώριζε στους Χριστιανούς την ελευθερία άσκησης της λατρείας τους, εξισώνονταν έτσι τα δικαιώματά τους με αυτά των άλλων θρησκειών του Ρωμαϊκού κράτους.

Τι γνωρίζετε σχετικά με την Α' οικουμενική Σύνοδο;

Έγινε το 325 στη Νίκαια της Βιθυνίας. Κλήθηκαν όλοι οι επίσκοποι όλων των επαρχιών του Οικουμενικού Ρωμαϊκού κράτους. Τη συγκάλεσε ο Κωνσταντίνος Α'. Διατύπωσε η Α' Οικουμενική Σύνοδος τη διδασκαλία της Εκκλησίας έναντι των αιρέσεων που είχαν ήδη εμφανισθεί.

α. Η πολιτική του Ιουστινιανού

Πάνω σε ποια αρχή στηριζόταν το πολιτικό πρόγραμμα του Ιουστινιανού;

Το πολιτικό πρόγραμμα του Ιουστινιανού ήταν ένα κράτος, μια εκκλησία, μια νομοθεσία.

β. Εσωτερική πολιτική

Ποια εσωτερικά προβλήματα είχε να αντιμετωπίσει ο Ιουστινιανό και πώς αντιμετώπιζει το καθένα ξεχωριστά;

-Στάση του Νίκα (532): οι δήμοι του Ιπποδρόμου Πρασίνων και Βενετών, που έμοιαζαν με αθλητικά σωματεία, αλλά είχαν και πολιτική ισχύ εξεγέρθηκαν. Ο Ιουστινιανό τους αντιμετώπισε με επιτυχία περιορίζοντας τη δύναμή τους και ενισχύοντας παράλληλα την αυτοκρατορική εξουσία.- Μειώνει τη δύναμη των μεγάλων γαιοκτημόνων των επαρχιών, επιβάλλοντας αυστηρούς νόμους και προσπαθεί να προστατεύσει τους ελεύθερους αγρότες οι οποίοι ήταν χρήσιμοι γιατί πλήρωναν φόρο

Ποια τα μέτρα του Ιουστινιανού όσον αφορά τη θρησκεία;

Προσπαθεί να επιβάλει την Ορθοδοξία σε όλη την έκταση της αυτοκρατορίας και για αυτό καταδιώκει τους οπαδούς των αιρέσεων και της αρχαίας θρησκείας

Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ – Ιστορία

και αναστέλλει τη λειτουργία της Νεοπλατωνικής Ακαδημίας στην Αθήνα. Επίσης φροντίζει να διαδοθεί ο Χριστιανισμός στους λαούς του Καυκάσου και της Ανατολικής Αφρικής

Ποιο το νομοθετικό έργο του Ιουστινιανού;

- ✓ κωδικοποίησε το Ρωμαϊκό δίκαιο -εξέδωσε τον Ιουστινιάνειο κώδικα (περιείχε νόμους πριν από τον Ιουστινιανό
- ✓ χωρίζεται σε 10 τόμους)-εξέδωσε τον Πανδέκτη (βιβλίο που περιλάμβανε τις γνώμες Ρωμαίων νομικών)
- ✓ -εξέδωσε τις Εισηγήσεις (εγχειρίδιο για τους αρχάριους σπουδαστές της Νομικής).
- ✓ -Εξέδωσε τις Νεαρές (βιβλίο με νέους νόμους που εκδόθηκαν μετά το 534 και γράφτηκαν οι περισσότερες στα ελληνικά)

Σημαντική η συμβολή του νομοθετικού έργου του Ιουστινιανού καθώς το Ιουστινιάνειο Δίκαιο αποτέλεσε τη βάση του Δικαίου της Νεότερης Ευρώπης

γ. Εξωτερική πολιτική ΟΧΙ

Που απέβλεπε η εξωτερική πολιτική του Ιουστινιανού. Περιγράψτε την.

~~Η εξωτερική πολιτική του Ιουστινιανού απέβλεπε στην αποκατάσταση της Ρωμαϊκής Οικουμένης, δηλαδή στην ανόρθωση της ρωμαϊκής εξουσίας στη Δύση.~~

~~Εξωτερική πολιτική:~~

- ~~• ευκολη και γρήγορη κατάλυση του Βανδαλικού Βασιλείου στη Βόρειο Αφρική μακροί και σκληροί αγώνες για την κατάκτηση του Οστρογοθικού Βασιλείου~~
- ~~• από το Βησιγοθικό βασίλειο στην Ισπανία ανακτήθηκαν οι παράκτιες περιοχές στα ΝΑ~~
- ~~• στη γραμμή του Δούναβη και της Χερσονήσου του Αίμου~~

~~Ο Ιουστινιανός έκτισε πολλά φρούρια και δαπάνησε τεράστια ποσά για την εξαγορά της ειρήνης, αλλά δεν μπόρεσε να αναχαιτίσει τις εισβολές των Σλάβων και άλλων λαών στις ευρωπαϊκές επαρχίες. Εκτίμηση εξωτερικής πολιτικής Ιουστινιανού: Ήταν σύμφωνη με τη ρωμαϊκή παράδοση αλλά ξεπερνούσε τις οικονομικές δυνατότητες του κράτους. Οι πόλεμοι του στη Δύση και στην Ανατολή απογύμνωσαν τις ευρωπαϊκές επαρχίες από στρατεύματα και άδειασαν τα κρατικά ταμεία. Αυτή η κατάσταση είχε σαν αποτέλεσμα το Βυζάντιο να χάσει μεγάλο μέρος του εδάφους του εν συνεχεία.~~

δ. Κτίσματα και Αγία Σοφιά

Ποιο το οικοδομικό πρόγραμμα του Ιουστινιανού;

Κατασκευάστηκε μεγάλος αριθμός έργων που ήταν χρήσιμα στην άμυνα (φρούρια και τείχη, τη θρησκεία (ναοί), την υποδομή και την κοινή ωφέλεια (δρόμοι, γέφυρες, υδραγωγεία, αποθήκες σιτηρών).

Ποιο θεωρείται το λαμπρότερο κτίσμα της βυζαντινής τέχνης και τι γνωρίζετε για αυτό;

Θεωρείται η Αγία Σοφιά, η οποία εκπροσωπεί το νέο ρυθμό βασιλική μετά τρούλου. Οι αρχιτέκτονες ήταν ο Ανθέμιος από τις Τράλλεις και ο Ισιδωρος από τη Μίλητο

της Μ. Ασίας. Το κτίριο είναι σχεδόν τετράφωνο. Τέσσερις ογκώδεις πεσσοί (τετράγωνοι κίονες) σχηματίζουν το κεντρικό τετράγωνο. Οι πεσσοί συνδέονται με τόξα που σχηματίζουν ημισφαιρικά τρίγωνα και δημιουργούν ένα στεφάνι, πάνω στο οποίο στηρίζεται ο τεράστιος τρούλος. Ο τρούλος μοιάζει να κρέμεται από το ουρανό. Το φως εισδύει από τα παράθυρά του και πλημμυρίζει το εσωτερικό του ναού. Η Αγία Σοφία έγινε σύμβολο και πηγή έμπνευσης για το μεσαιωνικό και νεότερο Ελληνισμό.

α. Ίδρυση και αρχές του Ισλάμ

Που οφειλόταν η εξάπλωση των Αράβων;

Οφειλόταν στην μεταστροφή των Αράβων στο Ισλάμ μονοθεϊστική θρησκεία που ίδρυσε ο Μωάμεθ.

Τι γνωρίζετε για το Μωάμεθ και ποια η σχέση του με το Ισλάμ;

Ο Μωάμεθ ήταν οδηγός καραβανιών. Είχε γνωρίσει από κοντά το Χριστιανισμό και τον Ιουδαϊσμό. Επηρεασμένος από τις δύο αυτές θρησκείες, διακήρυξε τις αρχές της νέας θρησκείας, του Ισλάμ.

Τι ονομάζουμε Εγίρα;

Το έτος κατά το οποίο ο Μωάμεθ διώχτηκε από την πατρίδα του τη Μέκκα και κατέφυγε στη Μεδίνα (622). Το έτος αυτό καθιερώθηκε ως αφετηρία του χρονολογικού συστήματος των Αράβων. Εγίρα = αποδημία

Τι ήταν το Κοράνι και τι απαιτούσε από τους πιστούς (Μουσλίμ);

Το Κοράνι που σημαίνει επί λέξει « λόγος θεού », ήταν το ιερό βιβλίο του Ισλάμ. Απαιτούσε από τους Μουσλίμ να διαδώσουν το Ισλάμ με ιερό πόλεμο (τζιχάντ) κατά των απίστων. Το Κοράνι απαγόρευε να ασκηθεί καταναγκασμός στους Χριστιανούς και στους Ιουδαίους. Όσοι έλεφταν στον πόλεμο, πιστευόταν ότι γίνονταν μάρτυρες της πίστης και εξασφάλιζαν μια θέση στον Παράδεισο.

β Η επέκταση – Παράγοντες και συνέπειες

Μάχη Γιαρμούκ

Οι Άραβες στη μάχη του Γιαρμούκ (636) συνέτριψαν το βυζαντινό στρατό, υπό την ηγεσία του χαλίφη (τοποτηρητής και διάδοχος του Προφήτη).

Ποιες άλλες περιοχές κατακτούν οι Άραβες στα πλαίσια του ιερού πολέμου;

Τις ρωμαϊκές και περσικές επαρχίες Παλαιστίνη, Συρία, Αίγυπτο, Μεσοποταμία και Περσία. Τα ανατολικά σύνορα του Βυζαντίου βαθμιαία υποχώρησαν στις παρυφές της Μ. Ασίας.

Ποιοι ήταν οι κυριότεροι παράγοντες των αραβικών κατακτήσεων;

- η εξάντληση Βυζαντινών και Περσών από τη μακροχρόνια πολεμική τους σύγκρουση.
- η έντονη αντίθεση μεταξύ του κέντρου και των ανατολικών επαρχιών του Βυζαντίου που παρέμεναν προσκολλημένες στην αίρεση του Μονοφυσισμού.

Χαλιφάτο = έτσι ονομάστηκε το αραβικό κράτος

Περιοχές που κατακτήθηκαν επίσης από τους Άραβες:

- ✓ Κ α ρ χ η δ ό ν α
- ✓ Μ ε γ α λ ύ τ ε ρ ο μ έ ρ ο ς Ι σ π α ν ί α ς
- ✓ Σ τ η ν α ν α τ ο λ ή μ έ χ ρ ι τ η ν ο ρ ο σ σ ε ι ρ ά τ ο υ Τ α ύ ρ ο υ

Οι Άραβες διεκδικούν την κυριαρχία και στη Μεσόγειο θάλασσα:

- Βασισμένοι στην τεχνογνωσία και την ναυτική εμπειρία των παράκτιων πληθυσμών της Φοινίκης και της Αιγύπτου, ναυπήγησαν και οργάνωσαν έναν αξιόμαχο στόλο έγιναν κύριοι της Κύπρου, της Ρόδου, της Κω, της Χίου, της Κυζίκου και πολιορκήσαν δύο φορές την Κωνσταντινούπολη. Τον 9^ο αιώνα κατέκτησαν την Κρήτη και τη Σικελία.

Πώς καταφέρνουν να αποκρούσουν οι Βυζαντινοί τους Άραβες;

- Με τη βοήθεια των απόρθητων τειχών της Βασιλεύουσας - Με τη χρήση του υγρού πυρός (όπλο που κατέκαιγε τα εχθρικά πλοία).

Συνέπειες από τις αραβικές επιδρομές:

- ✓ Διάσπαση του μεσογειακού κόσμου
- ✓ Εδαφική συρρίκνωση
- ✓ Απώλεια σημαντικών αστικών κέντρων
- ✓ Ερήμωση πολλών περιοχών της αυτοκρατορίας
- ✓ Μείωση αγροτικής παραγωγής
- ✓ Επηρεάστηκαν αρνητικά το εσωτερικό και εξωτερικό εμπόριο του Βυζαντίου

α. Η ανάπτυξη του εμπορίου

Γιατί οι Άραβες ασχολήθηκαν με το διεθνές εμπόριο;

Α. Εξαιτίας της εξαιρετικής γεωγραφικής θέσης του Χαλιφάτου μεταξύ Ανατολής και Δύσης.

Β. Λόγω της εκμετάλλευσης χρυσού και αργυρού της Δυτ. Αφρικής και της Σαχάρας.

Που ιδρύουν εμπορικές αποικίες οι Άραβες;

Στις ακτές των Ινδιών, της ΝΑ Ασίας και της Κίνας.

Τι είδους προϊόντα έφταναν από τη μακρινή Ανατολή στις αραβικές και βυζαντινές αγορές;

Μπαχαρικά και άλλα είδη πολυτελείας.

Ποιες καινοτομίες στο εμπόριο φέρνουν οι Ισλαμιστές έμποροι;

Α. Συγκρότησαν εμπορικές εταιρείες

Β. Επινόησαν την εμπορική επιταγή (τσεκ) Γ. Ανέπτυξαν το πιστωτικό σύστημα (αργυραμοιβοί και τράπεζες).

→ καινοτομίες που διευκόλυναν πολύ τις συναλλαγές.

β. Γράμματα, επιστήμη και τέχνες

Ποια στοιχεία δείχνουν την πολιτιστική και πνευματική ανάπτυξη των Αράβων;

- ο Στην Κόρδοβα και Βαγδάτη, ιδρύθηκαν βιβλιοθήκες και πανεπιστήμια.
- ο Υπήρχαν βιβλιοπωλεία για το ευρύ κοινό στις μεγάλες πόλεις.
- ο Πολλοί χαλίφες ήταν μανιώδεις συλλέκτες χειρογράφων
- ο Η αραβική λογοτεχνία θεωρείτο της μόδας ακόμη και ανάμεσα στους χριστιανούς υπηκόους των αραβικών κρατών.
- ο Οι Άραβες μετέφρασαν τα έργα Ινδών, Ελλήνων και Περσών
- ο Οι μεταφράσεις έργων όπως αυτά του Αριστοτέλη και των Νεοπλατωνικών επηρέασαν βαθιά την αραβική σκέψη και επιστήμη.
- ο Η τέχνη του Ισλάμ δανείστηκε τεχνικές, τεχνίτες και υλικά από το Βυζάντιο αλλά για θρησκευτικούς λόγους έμεινε προσηλωμένη στην ανεικονική τεχνοτροπία. Δημιουργήματα της τέχνης αυτής είναι τα τεμένη (τζαμιά).
- ο Φιλοτέχνησαν λαμπρά έργα μικροτεχνίας από ελεφαντόδοτο και άλλα υλικά.

Επίδραση του αραβικού πολιτισμού επιστημονικές επιδόσεις Ισλάμ από τις οποίες επηρεάστηκε η Δύση

- καθιέρωσαν την ινδική αρίθμηση (μαθηματικά), οργάνωσαν μακρινά ταξίδια(γεωγραφία), υπολόγισαν ακριβώς την τροχιά του ήλιου και των πλανητών(αστρονομία), ανακάλυψαν το θεϊκό οξύ και το οινόπνευμα (χημεία),καθιέρωσαν νέα φάρμακα και πραγματοποίησαν πολύπλοκες εγχειρήσεις (ιατρική)

Εισαγωγή στο Βυζάντιο και τη Δύση

Χαρτί και πολλές καλλιέργειες (βερίκοκο, αγκινάρα, βαμβάκι, λεμόνι, σακχαροκάλαμο κλπ)Επίσης η παρουσία πολλών αραβικών λέξεων στις ευρωπαϊκές γλώσσες δείχνει το μέγεθος της επίδρασης των Αράβων στη Δύση.

α. Παγίωση και επέκταση των αλλαγών

Πότε αποκρυσταλλώνονται τα μόνιμα γνωρίσματα του Μεσαιωνικού ελληνικού βυζαντινού κράτους;

Στα χρόνια της ισαυρικής ή συριακής δυναστείας (717 -867) και αυτής του Αμορίου(802 -867).

Εξελίξεις:

Α) τα σύνορα μεταξύ Βυζαντίου και Χαλιφάτου σταθεροποιήθηκαν στις παρυφές της Μικράς Ασίας στη στεριά, και κατά μήκος της γραμμής Κιλίμια – Κύπρος – Κρήτη στη θάλασσα.

Β) αρχίζει η βουλγαρική αντεπίθεση στα πλαίσια της οποίας αντιμετωπίζεται με επιτυχία η βουλγαρική απειλή, ενώ συγχρόνως αφομοιώνονται οι σλαβικοί πληθυσμοί.

Γ) ενισχύεται ο ελληνικός χαρακτήρας της αυτοκρατορίας και περιορίζεται η χρήση της λατινικής.

Δ) καλύτερη οργάνωση κεντρικών διοικητικών υπηρεσιών του κράτους (η σημαντικότερη ήταν υπεύθυνη για την εξωτερική πολιτική).

Ε) τα θέματα γενικεύτηκαν στη Μ. Ασία και επεκτάθηκαν στα Βαλκάνια

Από ποιους γίνονταν συχνές εξεγέρσεις εναντίον της κεντρικής εξουσίας;

Από τους στρατηγούς – διοικητές των θεμάτων, οι οποίοι αποτελούσαν απειλή για την κεντρική εξουσία.

Ποιες υποχρεώσεις είχαν οι στρατιώτες – αγρότες του θεματικού στρατού όταν κηρυσσόταν επιστράτευση;

Ήταν υποχρεωμένοι σε περίπτωση εχθρικής επίθεσης να παρουσιαστούν για υπηρεσία με τα άλογα (τα αγόραζαν οι ίδιοι) και τις πολεμικές τους άμαξες.

Ποιες συνέπειες είχε η ανάπτυξη των θεματικών στρατών;

- α)** οι μισθοφόροι περιορίστηκαν δραστικά
- β)** στη βυζαντινή ύπαιθρο κυριάρχησε η μικρή και μεσαία αγροτική ιδιοκτησία

γ. Ανάκαμψη της οικονομίας

Πότε παρουσιάζονται οι πρώτες ενδείξεις ανάκαμψης της οικονομίας;

Στα χρόνια του Κωνσταντίνου Ε' (741 – 775).

Τι οικονομικές αλλαγές παρουσιάζονται;

Αυξήθηκαν τα κρατικά έσοδα και αναζωογονήθηκαν το εμπόριο και η βιοτεχνία. Ωστόσο ο χαρακτήρας της οικονομίας παρέμεινε κυρίως αγροτικός

Από πού φανερώνονται οι ανάγκες της Βυζαντινής οικονομίας ;

Από τις λεγόμενες κακώσεις του Νικηφόρου Α' όπως ονομάστηκαν από τους εχθρούς του τα τολμηρά οικονομικά του μέτρα που απέβλεπαν στην ανάκαμψη του εμπορίου και την αύξηση των εσόδων του κράτους.

Ανάφερε μερικές κακώσεις του Νικηφόρου Α' .

Α. Διέταξε τους χριστιανούς να εγκατασταθούν στις σκλαβηνίες.

Β. Διέταξε να στρατολογούνται οι φτωχοί και να εξοπλίζονται με έξοδα των συγχωριανών τους, οι οποίοι όφειλαν να καταβάλουν στο δημόσιο ταμείο και 18.5 χρυσά νομίσματα για κάθε φτωχό.

Γ. Διέταξε να αναθεωρηθούν οι φορολογικοί κατάλογοι και να αυξηθούν τα τέλη, γιατί κάθε φορολογούμενος όφειλε να πληρώσει και δύο καράτια ως έξοδα γραφικής ύλης.

Δ. Διέταξε να καταργηθούν οι σουφισμοί (φοροαπαλλαγές).

Ε. Διέταξε να ζητηθεί από τους παροίκους (εξαρτημένους γεωργούς) του ορφανοτροφείου, των ξενόνων και των γηροκομείων των εκκλησιών και των βασιλικών μονών, ο καπνικός φόρος.

Στ. Διέταξε να συγκεντρωθούν οι επιφανείς εφοπλιστές της Κωνσταντινούπολη και τους έδωσε δάνεια δώδεκα λίτρες χρυσού με τόκο τέσσερα καράτια ανά χρυσό νόμισμα με την υποχρέωση να πληρώνουν και το σύννηθες κομμέρκιον.²¹

α. Ορισμός, πρωτεργάτες και παράγοντες

Τι είναι η εικονομαχία;

Είναι η πνευματική κίνηση που διήρκεσε έναν περίπου αιώνα, από τις αρχές του 8^{ου} ως τα μέσα του 9^{ου} αιώνα, και που αφορούσε το ζήτημα αν η λατρεία των εικόνων ήταν σύμφωνη με τις αρχές της Ορθοδοξίας.

Ποιοι ήταν οι πρωτεργάτες της εικονομαχίας;

Ο Λέων Γ' ο Ίσαυρος, ο οποίος καταγόταν από τις ανατολικές επαρχίες, που είχαν ανεικονικές αντιλήψεις, επηρεασμένες από τους γείτονες ισλαμιστές και Ιουδαίους και ο Κωνσταντίνος Ε' ο Ίσαυρος.

Ποιες ήταν οι αιτίες της εικονομαχίας;

1. Η διάθεση των Ισαύρων να ευνοήσουν τους κατοίκους των ανατολικών επαρχιών, που είχαν ανεικονικές αντιλήψεις, αλλά συγχρόνως προστάτευαν τα σύνορα της Μικράς Ασίας από τους Άραβες.
2. Οι δεισιδαιμονίες και οι υπερβολές στη λατρεία των εικόνων.
3. Η επιθυμία των Ισαύρων να περιορίσουν την επιρροή των μοναχών στους υπηκόους.
4. Οι ήττες των Βυζαντινών από τους εχθρούς οφειλόταν στη θεϊκή οργή για την ειδωλολατρική λατρεία των εικόνων

Ποια τα επιχειρήματα των εικονομάχων;

1. Οι εικόνες αναπληρώνουν τα είδωλα και άρα αυτοί που προσκυνούν είναι εικονολάτρες
2. Δεν πρέπει να προσκυνούμε κατασκευάσματα των ανθρωπίνων χεριών και κάθε είδους ομοίωμα.
3. Ο Θεός απαγορεύει την προσκύνηση.

Ποια τα επιχειρήματα των εικονολατρών;

1. εφόσον προσκυνώ και σέβομαι το σταυρό και τη λόγχη γιατί να μην προσκυνώ και τις εικόνες που κατασκευάζουν οι πιστοί με σκοπό τη δοξολογία και την ανάμνηση των παθημάτων του Χριστού.
2. δεν προσκυνώ την ύλη, αφού αν καταστραφεί το ξύλο των εικόνων το καίω
3. εφόσον προσκυνώ την εικόνα του σταυρού προσκυνώ και την εικόνα του Χριστού

α. Φάσεις

Πρώτη φάση της εικονομαχίας (726 – 787)

• Εικονομάχοι:

1. Το 726 ο Λέων Γ' απομάκρυνε την εικόνα του Χριστού από τη Χαλκή Πύλη της Πόλης.
2. Το 730 εκδόθηκε το εικονομαχικό αυτοκρατορικό διάταγμα.
3. Οι εικονόφιλοι τιμωρήθηκαν με εξορίες, φυλακίσεις και δημεύσεις περιουσιών.
4. Ο Κωνσταντίνος Ε' καταδίωξε τους μοναχούς και κατέστρεψε τις μονές, που ήταν προπύργια της εικονολατρίας.

• Εικονολάτρες:

1. Ο λαός της Κωνσταντινούπολης αντέδρασε στην απομάκρυνση της εικόνας του Χριστού με διαμαρτυρίες.
2. Υπερασπιστής των εικονολατρών ήταν ο θεολόγος Ιωάννης Δαμασκηνός.

Τέλος πρώτης φάσης:

Τερματίζεται με τη Ζ' Οικουμενική Σύνοδο, η οποία συγκλήθηκε από την αυτοκράτειρα Ειρήνη την Αθηναία, που αποκατέστησε τις εικόνες, στις οποίες θα απονεμόταν τιμητική προσκύνηση.

Δεύτερη φάση εικονομαχίας (815 – 843)

Έναρξη:

έγινε από τον Λέοντα Ε' τον Αρμένιο, γιατί συνέδεσε τις ήττες των Βυζαντινών με την οργή του Θεού για την εικονολατρία.

Λήξη:

η αυγούστα Θεοδώρα, μητέρα του αυτοκράτορα Μιχαήλ Γ' με τη σύνοδο του 843 πέτυχε την οριστική αποκατάσταση και αναστήλωση των εικόνων

Ποια η σημασία της ήττας των εικονοκλαστών;

1. η αποκατάσταση των εικόνων θεωρείται ως νίκη της ελληνικής πνευματικής παράδοσης που ευνοούσε την απόδοση της θείας μορφής, σε αντίθεση με την ασιατική ανεικονική θεωρία.
2. τερματίστηκαν οι θρησκευτικές διαμάχες.
3. άρχισε γόνιμη συνεργασία κράτους – εκκλησίας
4. η εκκλησία αφοσιώθηκε στο ιεραποστολικό της έργο.
5. τα μοναστήρια πολλαπλασιάστηκαν και πλούτισαν.
6. περιορίστηκαν οι υπερβολές στη λατρεία των εικόνων και των λειψάνων.

Ποιες οι συνέπειες της εικονομαχίας

1. Εσωτερική κατάσταση δίχασε το βυζαντινό λαό
2. Εξωτερική πολιτική η δυσαρέσκεια της Ρώμης για τους εικονομάχους αυτοκράτορες την έστρεψε στην αναζήτηση βοήθειας από τους Φράγκους .
3. Τέχνη απαγορεύτηκε η αναπαράσταση θείων προσώπων και καταστράφηκαν πολύτιμα έργα τέχνης.
4. Γράμματα αποχώρησε η ενασχόληση με τα γράμματα και καταστράφηκαν τα κείμενα των εικονομάχων μετά την επικράτηση των εικονολατρών.

Ποιους λόγους επικαλείται ο Λέων Ε' για να επαναφέρει σε ισχύ την εικονομαχία;

1. Οι αυτοκράτορες που δέχτηκαν και λάτρεψαν τις εικόνες πέθαναν στην εξορία ή στη μάχη.
2. αυτοί που δεν τις λάτρεψαν πέθαναν στο κρεβάτι τους και ταφικά με τιμές στους αυτοκρατορικούς τάφους κοντά στο ναό των Αγίων Αποστόλων.

α. Έναρξη της Νέας Εποχής

Τι γίνεται στα χρόνια της βασιλείας του Μιχαήλ Γ' από το Αμόριο (842–867);

Αρχίζει η ανάπτυξη της δύναμης του Βυζαντίου.

Πότε φτάνει στο αποκορύφωμά της η δύναμη του Βυζαντίου;

Όταν κυβερνά η Μακεδονική Δυναστεία (867-1025).

Ποιος ήταν υπεύθυνος για τις κρατικές υποθέσεις στα τέλη του 855 μέχρι τις αρχές του 866;

Ο καίσαρ Βάρδας θείος του νεαρού Μιχαήλ Γ'.

β. Ίδρυση της σχολής της Μαγναύρας

Ποιος σύλλαβε την ιδέα σχετικά με την ίδρυση της σχολής της Μαγναύρας; Ο καίσαρ Βάρδας.

Ποιος διεύθυνε τη σχολή και τι γνωρίζετε για αυτόν;

Τη σχολή διεύθυνε ο Λέων Φιλόσοφος ή Μαθηματικός, διάσημος επιστήμονας της εποχής του. Όπως λέγεται επειδή αυτός είχε μεγάλη φήμη, προσκλήθηκε από το χαλίφη Μαμούν να διδάξει στη Βαγδάτη, αλλά δεν αποδέχτηκε την πρόσκληση.

Ποιες σχολές περιλάμβανε το πανεπιστήμιο της Μαγναύρας και ποιους όρισε ο Λέων ο Φιλόσοφος για να τις διευθύνουν;

Περιλάμβανε τις σχολές της φιλοσοφίας, της γεωμετρίας, της αστρονομίας και της γραμματικής. Ως επικεφαλής της σχολής της γεωμετρίας ορίστηκε ο μαθητής του Φιλόσοφου Θεόδωρος, της αστρονομίας ο Θεοδήγιος και της γραμματικής ο Κομητάς.

γ. Ενδιαφέρον για τους κλασικούς

Πού περιστρέφεται το ενδιαφέρον των λογίων της εποχής;

Οι λόγιοι της εποχής αυτή την εποχή άρχισαν να αναζητούν, να συλλέγουν, να μελετούν και να αντιγράφουν χειρόγραφα με έργα της αρχαίας γραμματείας.

Ποιος θεωρείται ο πιο αξιόλογος λόγιος και τι γνωρίζετε γι' αυτόν;

Ο πιο αξιόλογος ήταν ο Φώτιος, ο οποίος ανήκε στον πνευματικό κύκλο του Λέοντος Μαθηματικού. Ήταν ευγενικής καταγωγής, είχε κοσμική σοφία και ασχολείτο με τα ζητήματα της πολιτείας. Οι γνώσεις του στη γραμματική, την ποίηση, τη ρητορική, τη φιλοσοφία, την ιατρική και κάθε κοσμική επιστήμη ήταν ποικίλες. Χαρακτηριζόταν από αρετές, ταλέντο και σπουδές.

Ποιο το σημαντικότερο έργο του Φωτίου και τι γνωρίζετε σχετικά με αυτό;

Το σημαντικότερο έργο του είναι η Μυριόβιβλος. Ήταν εγκυκλοπαίδεια που περιελάμβανε 300 φιλολογικά δοκίμια για έργα ελάχιστα γνωστά στους συγχρόνους του.

Τι άλλο έγραψε ο Φώτιος εκτός από τη Μυριόβιβλο;

Έγραψε ένα λεξικό, ομιλίες και θεολογικά έργα.

Ποιο μεγαλόπνοο εγχείρημα πραγματοποιείται υπό τη φωτισμένη ηγεσία του Φωτίου;

Το εγχείρημα του εκχριστιανισμού των Σλάβων.

δ. Αραβικοί πόλεμοι και επική ποίηση

Πώς οι Βυζαντινοί οδηγούνται στην αντεπίθεση εναντίον των Αράβων;

Οι Άραβες ως τα μέσα του 9^{ου} αιώνα πραγματοποιούσαν εισβολές και λεηλασίες στις μικρασιατικές επαρχίες. Αποκορύφωμα των καταστροφών αποτέλεσε η άλωση από τους Άραβες του Αμορίου, του ισχυρότερου φρουρίου της Μικράς Ασίας. Έτσι ο αυτοκράτορας Θεόφιλος (829 – 842) κινητοποιεί τους Χριστιανούς της Ανατολής και της Δύσης σε μια γενική συμμαχία κατά του Ισλάμ. Η βυζαντινή αντεπίθεση αρχίζει.

Τι ήταν τα ακριτικά τραγούδια;

Τα ακριτικά τραγούδια συνέθεταν ανώνυμοι τραγουδοποιοί και ήταν άσματα που εξυμνούσαν τους αγώνες των ακριτών δηλαδή των στρατιωτών που προστάτευαν τα ανατολικά σύνορα (άκραι) του Βυζαντίου και ιδίως του Διγενή Ακρίτα από τους Άραβες. Τα ηρωικά άσματα αυτού του είδους, όπως μας πληροφορεί ο επίσκοπος Καισαρείας και σπουδαίος λόγιος Αρέθας, έψαλλαν τραγουδιστές περιφερόμενοι στις επαρχίες της Μικράς Ασίας και θεωρούνταν τα σημαντικότερα δείγματα της δημώδους λογοτεχνίας των Βυζαντινών

α. Ο εκχριστιανισμός των Μοραβών

Πώς επιτυγχάνεται ο εκχριστιανισμός των Σλάβων;

Ο ηγεμόνας της Μοραβίας, Ραστισλάβος ζήτησε από το Βυζάντιο ιεραποστόλους, για να διδάξουν στο λαό του το Χριστιανισμό (862/3). Επιθυμούσε να στηριχτεί στο Βυζάντιο, γιατί απειλείτο από τους Γερμανούς και τους Βούλγαρους.

Ποια ήταν τα οφέλη της πρότασης του Ραστισλάβου και ποιοι τα αντλήθηκαν πρώτοι;

-Το Βυζάντιο θα μπορούσε να επεκτείνει την επιρροή και την πνευματική του ακτινοβολία στην κεντρική Ευρώπη. Πρώτοι τα αντλήθηκαν ο αυτοκράτορας Μιχαήλ Γ' και ο πατριάρχης Φώτιος.

Σε ποιους ανατέθηκε η αποστολή του εκχριστιανισμού των Σλάβων και γιατί;

Ανατέθηκε στους δυο αδελφούς από τη Θεσσαλονίκη Μεθόδιο και Κωνσταντίνο διότι ήταν έμπειροι διπλωμάτες και γνωστοί λόγιοι και γνώριζαν άριστα τη σλαβική και άλλες γλώσσες.

Σε ποιες ενέργειες προβαίνει ο Κωνσταντίνος προκειμένου να βοηθήσει στον εκχριστιανισμό των Σλάβων;

Δημιούργησε ένα σλαβικό αλφάβητο που απέδιδε όλες τις φωνητικές ιδιαιτερότητες της σλαβικής και απέδωσε στα σλαβικά τη Θεία Λειτουργία και τα ιερά βιβλία

Σε ποια γλώσσα ή ποιες γλώσσες πίστευαν αντίστοιχα οι εκπρόσωποι της Ρωμαϊκής και Βυζαντινής εκκλησίας ότι έπρεπε να εκχριστιανίζονται οι ξένοι λαοί, σύμφωνα με το πρώτο παράθεμα;

Σύμφωνα με το πρώτο παράθεμα οι εκπρόσωποι της Ρωμαϊκής εκκλησίας πίστευαν ότι μόνο σε τρεις γλώσσες μπορεί να υμνείται ο θεός, στην εβραϊκή, στη λατινική και στην ελληνική. Έτσι κατηγορούσαν τον Κωνσταντίνο ο οποίος ως εκπρόσωπος της Βυζαντινής εκκλησίας πίστευε ότι ο θεός μπορεί να τιμηθεί και να δοξαστεί σε όλες τις γλώσσες. Για αυτό και προσάρμοσε τη θεία Λειτουργία και στα σλαβικά προκειμένου να πετύχει τον εκχριστιανισμό των Σλάβων.

β. Σημασία του εκχριστιανισμού

Ποια η σημασία του εκχριστιανισμού των Σλάβων;

- Οργανώθηκε η σλαβική εκκλησία- Πολλοί Σλάβοι μυήθηκαν στο πολιτιστικό σύστημα των Ελλήνων και του Χριστιανισμού.
- Επιτεύχθηκε η ενότητα των Σλάβων

γ. Ο εκχριστιανισμός των Βουλγάρων

Με ποιο συγκρούεται η βυζαντινή εκκλησία στο ζήτημα του εκχριστιανισμού των Βουλγάρων;

Συγκρούεται με τον πάπα, ο οποίος επεδίωκε την επέκταση της Ρωμαιοκαθολικής εκκλησίας στην Βουλγαρία.

Σε ποια ενέργεια προβαίνει ο Βυζαντινός στρατός έναντι στο Βούλγαρο ηγεμόνα Βόρη;

Ο Βυζαντινός στρατός υποχρεώνει το Βόρη να δεχτεί τον Χριστιανισμό από την Κωνσταντινούπολη και να βαπτιστεί μάλιστα ο ίδιος με ανάδοχο τον αυτοκράτορα Μιχαήλ Γ' .

Ποιος επεμβαίνει στα ζητήματα της Βουλγαρικής εκκλησίας και από ποιον κατηγορείται;

Επεμβαίνει ο πάπας και κατηγορείται από τον πατριάρχη Φώτιο, ο οποίος καταγγέλλει την επέμβαση της Ρώμης στη Βουλγαρία και κατηγορεί τη ρωμαϊκή εκκλησία για λειτουργικά και δογματικά λάθη.

Τι αποφασίζεται στη σύνοδο του 867;

Στη σύνοδο αυτή αναθεματίζεται ο πάπας, απορρίπτεται το δόγμα περί εκπορεύσεως του Αγίου Πνεύματος και του Υιού και καταδικάζεται η επέμβαση της Ρώμης στη Βουλγαρία.

Γιατί θεωρείται σημαντική η σύνοδος του 870;

Διότι σε αυτή αποφασίζεται και υπάγεται οριστικά η εκκλησία της Βουλγαρίας στη δικαιοδοσία του πατριαρχείου Κωνσταντινούπολης.

Ποιες άθλιες συνήθειες και ψευδείς διδασκαλίες επέβαλλαν οι ρωμαιοκαθολικοί στους Βούλγαρους σύμφωνα με το δεύτερο παράθεμα;

- τη νηστεία το Σάββατο- τη συντόμευση της τεσσαρακοστής κατά μια βδομάδα
- την καταδίκηση των νυμφευμένων ιερέων
- ότι μόνο οι επίσκοποι μπορούν να τελούν το μυστήριο του χρίσματος
- το δόγμα της διπλής εκπόρευσης του Αγίου Πνεύματος

α. Αγώνες με τους Άραβες

Πότε εγκαινιάζονται οι νέοι αγώνες των Βυζαντινών ενάντια στους Άραβες;

Στα χρόνια του Ρωμανού Λακαπηνού.

Ποιος ήταν ο στόχος των Βυζαντινών σε αυτούς τους αγώνες ενάντια στους Άραβες;

Η ανάκτηση όλων των παλαιών ρωμαϊκών εδαφών της Εγγύς Ανατολής και η διάδοση του Χριστιανισμού

Με ποιους στρατηγούς και αυτοκράτορες επιτυγχάνεται η βυζαντινή αντεπίθεση ενάντια στους Άραβες και ποιες περιοχές ανακτούν;

- Ο στρατηγός Ιωάννης Κούρκους καταλαμβάνει την Έδεσσα της Συρίας. • Οι στρατηγοί – αυτοκράτορες: Νικηφόρος Φωκάς, Ιωάννης Τζιμισκής και Βασίλειος Β΄ ανακτούν τις μεγαλονήσους Κρήτη (961) και Κύπρο (965), τις πόλεις της Κιλικίας και τμήματα της Συρίας και της Παλαιστίνης.

Πώς έβλεπε τον πόλεμο κατά των Σαρακηνών ο Νικηφόρος Φωκάς; Ποια ήταν τα σχέδιά και οι φιλοδοξίες του, σύμφωνα με την παρατιθέμενη επιστολή;

Ο Νικηφόρος Φωκάς έβλεπε τον πόλεμο με τους Σαρακηνούς σαν μια προσπάθεια για την προσάρτηση του παλαιού εδάφους της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας στην Ανατολή. Τα σχέδια του ήταν να κατακτήσει αρχικά τη Συρία και την Αίγυπτο και μετά ολόκληρη την Ανατολή και τη Δύση. Έτσι φιλοδοξούσε να αποκτήσει πλούτη και να διαδώσει παντού τον Χριστιανισμό.

β. Αγώνες με τους Βούλγαρους

Πότε οι φιλικές σχέσεις των Βυζαντινών με τους Βούλγαρους γίνονται εχθρικές;

Όταν ανήλθε στο βουλγαρικό θρόνο ο Συμεών.

Τι γνωρίζετε για το Συμεών;

Ήταν ελληνομαθής, που ήθελε να ιδρύσει βουλγαρο βυζαντινή αυτοκρατορία στη θέση της βυζαντινής. Αυτοτιτλοφορήθηκε βασιλεύς Βουλγάρων και Ρωμαίων. Πολιόρκησε την Κωνσταντινούπολη, αλλά ο θάνατός του, ματαίωσε τις φιλοδοξίες του.

Ποιος διαδέχεται το Συμεών και ποια η δική του στάση απέναντι στους Βυζαντινούς;

Το διαδέχεται ο Πέτρος. Αυτός σύνηψε με το Βυζάντιο συνθήκη ειρήνης και μάλιστα νυμφεύθηκε την ανεψιά του Ρωμανού Λακαπηνού, Μαρία

Με ποιον την ηγεσία το Βυζαντινό κράτος βρίσκεται πάλι υπό απειλή;

Όταν αναλαμβάνει τσάρος ο Σαμουήλ, ο οποίος ιδρύει το νέο Βουλγαρικό κράτος με επίκεντρο την ελληνική περιοχή της Αχρίδας.

Ποιος αυτοκράτορας αναλαμβάνει να αντιμετωπίσει το τσάρο Σαμουήλ;

Ο αυτοκράτορας του Βυζαντίου Βασίλειος Β΄.

Σε ποιες μάχες σημειώνεται η συντριβή των Βουλγάρων;

Στις μάχες Σπερχειού (997) και Κλειδίου (1014).

Ποιο το αποτέλεσμα των μαχών αυτών;

Αποτέλεσμα: η πλήρης υποταγή της Βουλγαρίας το 1018 και ο χωρισμός της σε δύο θέματα. Τα σύνορα του Βυζαντίου έφτασαν και πάλι στο Δούναβη.

Ποια ήταν τα κυριότερα προβλήματα του Βυζαντινού κράτους και πώς τα έλυσε ο Βασίλειος Β΄ σύμφωνα με το τρίτο παράθεμα; Σε τι διέφερε ο Βασίλειος από άλλους στρατιωτικούς ηγέτες;

Τα κυριότερα προβλήματα του Βυζαντινού κράτους ήταν η αριστοκρατία των μεγάλων οικογενειών, αλλά και οι εχθροί του Βυζαντίου. Έτσι όσον αφορά την αριστοκρατία περιορίσε τη δύναμή τους. Επίσης ανέδειξε γύρω του μια ομάδα εκλεκτών συνεργατών στους οποίους εμπιστεύτηκε τα μυστικά του κράτους. Όσον αφορά τους εχθρούς φρόντισε να πολεμήσει εναντίον τους χειμώνες και καλοκαίρι, χωρίς να κάνει ανακωχές. Ο Βασίλειος διέφερε από τους άλλους στρατιωτικούς ηγέτες επειδή έκανε εκστρατείες ενάντια στους εχθρούς όλο το χρόνο, χειμώνα και καλοκαίρι. Αντίθετα οι άλλοι σταματούσαν σε περιόδους μεγάλου κρύου και υπερβολικής ζέστης.

γ. Οικονομικές συνέπειες των πολέμων

Ποιες οι οικονομικές συνέπειες των πολέμων;

Άμεσες συνέπειες: Οι κατακτήσεις του Βυζαντινού στρατού και η επέκταση των συνόρων ευνόησαν την άνθηση της οικονομίας:

- Προστέθηκε κανστοκράτος νέα εδάφη, παραγωγικό δυναμικό και έσοδα. - Έχουμε τη νειρηνική καλλιέργεια της γης λόγω της διακοπής των αραβικών επιδρομών.

- Πολλαπλασιάστηκαν η παραγωγή και τα νομισματικά αποθέματα του Βυζαντινού κράτους.

Ψυχολογικές συνέπειες: Ο πλούτος έφερε ευμάρεια και χλιδή, ενίσχυσε το διεθνές κύρος της αυτοκρατορίας και γέννησε αισθήματα αυτοπεποίθησης και περηφάνιας στους υπηκόους.

α. Η διαμόρφωση του έθνους των Ρώσων

Τι γνωρίζετε για τους Βάραγγους;

Ήταν σκανδιναβικά φύλα, που εμφανίστηκαν τον 9^ο αιώνα και ονομάστηκαν Ρώσ από τους ανατολικούς Σλάβους. Ήταν γνωστοί στους Λαούς της Δύσης με τα ονόματα Βίκινγκς και Νορμανδοί και ασχολούνταν με τις εμπορικές και πειρατικές δραστηριότητες. Αξιοποίησαν τους υδάτινους δρόμους της σημερινής Ρωσίας για να επικοινωνούν με τους Έλληνες – Βυζαντινούς.

Με ποιους αναμειγνύονται και συγκροτούν το Ρωσικό έθνος;

Αναμειγνύονται με τους ανατολικούς Σλάβους και δημιουργούν βαθμιαία ένα νέο λαό. Στο λαό αυτό έδωσαν οι ίδιοι το όνομα και την κρατική οργάνωση (Ρώσοι και ρωσικό κράτος), ενώ οι Σλάβοι έδωσαν τη γλώσσα και τη λαϊκή βάση.

Ποια προϊόντα διακινούσαν οι Ρώσοι έμποροι σύμφωνα με τα παραθέματα;

Πουλούσαν δέρματα κάστορα, μαύρης αλεπούς, ζιμπελίν, ερμίνας και σκίουρου, ξίφη, κερί και μέλι.

β. Ίδρυση κράτους – Σχέσεις με το Βυζάντιο

Τι ήταν η ηγεμονία του Κίεβο;

Ήταν το πρώτο ρωσικό κράτος, που δημιουργήθηκε τον 9^{ον} αιώνα. Έλεγε το δρόμο του ποταμού Ντον και έκανε εμπόριο με το Βυζάντιο και το Χαλιφάτο.

Τι γνωρίζετε για τις σχέσεις Βυζαντίου – Ρώσων

Οι Ρώσοι έκαναν δύο αποτυχημένες εκστρατείες κατά του Βυζαντίου. Τον 10^ο αιώνα υπέγραψαν δύο σημαντικές εμπορικές συνθήκες με το Βυζάντιο που επέτρεπαν στους Ρώσους να ταξιδεύουν και να εμπορεύονται στην Κωνσταντινούπολη.

Πώς προετοιμάζεται ο εκχριστιανισμός των Ρώσων;

Οι έμποροι και οι διπλωμάτες που ταξίδευαν μεταξύ Κίεβο και Βυζαντίου ήταν φορείς ιδεών και πεποιθήσεων. Έτσι οι εμπορικές σχέσεις μεταξύ των δύο κρατών προετοίμασαν τον εκχριστιανισμό των Ρώσων που άρχισε στα μέσα και ολοκληρώθηκε στα τέλη του 10^{ου} αιώνα.

Ποια προϊόντα έπαιρναν οι Ρώσοι από την Κωνσταντινούπολη σύμφωνα με το δεύτερο παράθεμα;

Έπαιρναν χρυσό, μεταξωτά, κρασί και όλων των ειδών τα στολίδια

γ. Εκχριστιανισμός Ρώσων

Περιγράψτε τις δύο φάσεις εκχριστιανισμού των Ρώσων.

Πρώτη φάση: Ο Ρώσος ηγεμόνας Βλαδίμηρο έστειλε στρατιωτικό σώμα για να βοηθήσει το Βασίλειο Β' (μετά από παράκληση του ιδίου) να αντιμετωπίσει την εξέγερση των μεγαλογαιοκτημόνων (δυνατών) στη Μικρά Ασία. Ο Βασίλειος Β' υποσχέθηκε στο Βλαδίμηρο, για τη βοήθειά του να τον παντρεύει με την αδερφή του Άννα, αλλά δεν τήρησε αρχικά την υπόσχεσή του.

Δεύτερη φάση: Ο Βλαδίμηρος κατέλαβε τη Χερσόνα και ο Βασίλειος δέχεται το γάμο με την πρόσθετη προϋπόθεση ότι ο Βλαδίμηρο θα ασπαζόταν τον Χριστιανισμό. Η νύφη ταξίδεψε στη Χερσόνα όπου έγινε η βάπτισή του Βλαδίμηρο και ο βασιλικός γάμος. Ακολούθησε έτσι η ομαδική βάπτισή των Ρώσων στα νερά του Δνείπερου.

Ποιες οι συνέπειες του εκχριστιανισμού των Ρώσων;

1. Η τεράστια έκταση της Ρωσίας μπήκε στη σφαίρα επιρροής του Βυζαντίου.
2. Η νοοτροπία, ο πνευματικός και υλικός πολιτισμός των Ρώσων επηρεάστηκαν από τους Βυζαντινούς.
3. Εντατικοποιήθηκαν οι εμπορικές ανταλλαγές με το Βυζάντιο.
4. Αυξήθηκε ο αριθμός των Βαράγγων και των Ρώσων μισθοφόρων στην αυτοκρατορική φρουρά και στο βυζαντινό στρατό